

Sprawozdanie

Komisji szkolnej o wniosku p. Solekiego w sprawie zmiany art. 22. alinea e) ustawy krajowej z 6. grudnia 1887 (Dz. u. kr. Nr. 67).

Wysoki Sejmie!

Ustawą z dnia 25. czerwca 1873 (Dz. u. kr. Nr. 255), zmienioną co do brzmienia §§. 21., 22., 31., 37. i 38. ustawą z dnia 6. grudnia 1887 (Dz. u. kr. Nr. 67), został unormowany nadzór okręgowy nad szkołami ludowymi.

Najważniejszą czynność w Radzie szkolnej okręgowej sprawować ma inspektor szkolny okręgowy, któremu powierzono też bardzo rozległy i ważny zakres działania. Inspektorowie szkolni okręgowi mają przede wszystkim odbywać wizytację szkół, kontrolować tok i metodę nauki szkolnej, udzielać stosownych wskazówek nauczycielom (§. 32.), mają robić sprawozdania o swych czynnościach do Rady szkolnej okręgowej z dołączeniem potrzebnych wniosków i wskazówek, których podczas wizytacji na miejscu udzielili.

Mają nadto przedkładać c. k. Radzie szkolnej krajowej sprawozdania wraz z uchwałami Rady szkolnej okręgowej.

Według §. 31. powyższej ustawy ma być dla każdego okręgu szkolnego zamianowany osobny inspektor szkolny okręgowy, co jednak nie jest jeszcze dziś wszędzie przeprowadzone, mamy bowiem dotąd okręgi, które nie posiadają osobnego inspektora szkolnego, lecz są przydzielone do innego okręgu szkolnego.

Praca inspektorów szkolnych okręgowych jest wielka, wymagająca wiele czasu i trudu, a rezultat jej będzie tem bardziej korzystny, jeżeli mają niezbyt wiele szkół i klas w swoim okręgu szkolnym. W okręgach z licznymi szkołami z wieloma klasami jest skuteczne działanie inspektora okręgowego z powodu niewystarczającego czasu w wysokim stopniu utrudnione.

W takim położeniu znajduje się obecnie już miasto Lwów, a w niedalekiej przyszłości będzie i miasto Kraków.

W roku szkolnym 1896/7 było we Lwowie 12.497 dzieci w wieku szkolnym, zapisanych do szkół miejskich, a we wszystkich zakładach edukacji elementarnej było ich 14.531. Tak wielkiej liczby, korzystającej z nauki szkolnej, nie posiada ani jeden okręg szkolny w kraju, natomiast Lwów ma przeszło 10 razy więcej dzieci

chodzących do szkoły aniżeli Turka; 5 razy więcej aniżeli Stare miasto lub Bohorodczany; 4 razy więcej aniżeli Pilzno, Nadwórna, Kossów.

Szkoły miejskie we Lwowie są przeważnie 6 klasowe lub 7 klasowe wydziałowe, o bardzo nieraz znacznej liczbie klas równorzędnych. Tak n. p. szkoła męska i żeńska im. św. Anny posiada 13 klas; męska szkoła im. Czackiego 14 klas, a żeńska nawet 18 klas; żeńska szkoła im. król. Jadwigi składa się z 17 klas. W ogóle miejskie szkoły męskie liczą 103 klas, żeńskie 139, a mieszane 18 klas, razem 260 klas z personelem nauczycielskim liczącym 323 osób i z liczbą 121 praktykantów i praktykantek.

Inspektor szkolny okręgowy ma dozorować prócz powyższych klas i sił nauczycielskich nadto 21 szkół i pensyonatów prywatnych, które kształcą 2.616 dzieci i 3 zakłady dla dzieci ułomnych.

Od kilku lat skonstatowano, że jeden inspektor szkolny nie wystarcza wytworzonym i zwiększonym potrzebom szkolnym we Lwowie. Rada szkolna, pragnąc stworzyć normalne warunki dla kontroli szkół, przeznaczyła do pomocy inspektorowi szkolnemu we Lwowie tymczasowego zastępcę, któremu część pracy poruczono.

Dla normalnego rozwoju szkolnictwa we Lwowie jest rzeczą pożądaną, aby zbyt obszerną agendę lwowskiego inspektora okręgowego rozdzielono pomiędzy dwóch inspektorów okręgowych, stale w okręgu miejskim czynnych.

Z powyższych względów komisya szkolna uważa wniosek p. Soleskiego, zmierzający do zmiany tych artykułów wyżej przytoczonej ustawy, które dotąd tylko jednego inspektora w danym okręgu szkolnym normowały, jako potrzebny i pożądany.

Ponieważ jednak wniosek p. Soleskiego obejmuje zmianę jednego tylko, mianowicie 22., artykułu alinea e) ustawy z dnia 6. grudnia 1887 (Dz. u. kr. Nr. 67), a w rzeczywistości zmiana obejmie nadto art. 31. i 37. pomienionej ustawy, komisya szkolna godząc się w zasadzie na wniosek p. Soleskiego, uważa za rzecz wskazaną, by Wydział krajowy w porozumieniu z Radą szkolną wypracował projekt zmiany tych artykułów ustawy z 6. grudnia 1887, które dziś bez względu na panujące stosunki dla każdego okręgu szkolnego wyznaczają tylko po jednym inspektorze szkolnym. Zmienione artykuły powinny umożliwić kreowanie dwóch lub więcej inspektorów tam, gdzie tego wymaga potrzeba i gdzie tę potrzebę uzna c. k. Rada szkolna. Dlatego komisya szkolna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by celem możności utworzenia dwóch lub więcej inspektorów szkolnych w takich okręgach szkolnych, które mają zbyt wielką liczbę szkół i klas, wypracował projekt zmiany artykułów 22., 31. i 37. ustawy z dnia 6. grudnia 1887 (Dz. u. kr. Nr. 67) w porozumieniu z Radą szkolną krajową i ten projekt zmiany na najbliższej Sesyji sejmowej Sejmowi przedłożył.

We Lwowie dnia 8. lutego 1898.

Przewodniczący:

Czartoryski w. r.

Sprawozdawca:

Soleski w. r.